

МІСЦЕ

ЧАСОПИС ЛЬВІВСЬКОЇ АРХИЄПАРХІЇ УКРАЇНСЬКОЇ ГРЕКО-КАТОЛИЦЬКОЇ ЦЕРКВИ

· ЛЮТИЙ 2004 РОКУ БОЖОГО · ЧИСЛО 2/157 ·

2 стор.

Маємо ще одного єпископа!
Отець Ковпак – традиціоналіст
чи апостат?
Звернення Владика до редакторів
«Народження» священника.

3 стор.

4 стор.

Звернення Синоду єпископів
УГКЦ щодо соціально-політичної
ситуації в Україні.

5 стор.

Владика Стернюк: «Старайтесь
розпізнати правдиву побожність».

6 стор.

Послання Вселенського Архие-
рея Папи Івана Павла II з нагоди
Всесвітнього Дня миру.

7 стор.

Сповідь – джерело Божих ласк.

8 стор.

Святе Євангеліє у віршах.
Радіо «Воскресіння» щоденно.
Веселі шпальти.
Кілька питань про Свідків Єгови.

ПІСТ НАШОГО ДУХА

З Божої ласки ми знову розпочинаємо святий час Великого Посту. Свята Церква кличе нас приступати до нього з набожністю і тим розумінням, що наш піст має бути не тільки постом тіла, яке не вживає деяких страв чи менше їх споживає, але це має бути піст нашого духа, тобто уникання всякої пристрасті і гріха. Саме піст мав би оздоровити цілу людину, як повчає св. Августин: «Піст очищує серце, просвічує розум, зміцнює волю, стримує жадобу тіла, погашує вогонь низьких пристрастей, розпалює ясне полум'я любові». В часі посту особливу печать покладім на наші уста: протягом цього благодатного часу нехай в наших розмовах найпопулярнішими словами будуть «сповідь», «поклони», «сорокаусти»...

Через добру сповідь ми повертаємо собі втрачену через гріх Божу благодать, котра до спасіння конечно потрібна кожному з нас. Сповідь є найкращою нагодою заглянути в найпотемніші закутки нашої душі і звільнитися від гріховного бруду й нечистого хламу. Крім того, сповідь є найкращою нагодою для впорядкування нашого життя і наповнення його Божим Духом. Чи є сенс відкласти сповідь на останні дні Великого Посту? Послухаймо доброї ради св. Єфрема Сирійського: «Не кажи: сьогодні згрішу, а завтра покаюся. Краще покайся сьогодні, бо не знаєш, чи доживеш до завтра».

Поклонами, тобто прихиленням чола до землі, ми виявляємо нашу особливу покуту і смирення. А прочитаний двічі на тиждень увесь Псалтир мав би втихомирити жаль за наші гріхи. У Великому Пості робимо великі поклони – як приватно на молитві, так і в церкві, під час пісних богослужень, а особливо – в часі Літургії Передшеосвячених Дарів. Хоч думається, що символом духа покути у нашій Східній Церкві є Великий Канон св. Андрея Критського з його 250-ма поклонами.

Великим благочестивим ділом є молитва за наших померлих. Молячись за померлих, пам'ятаймо, що ми також колись помremo і конечно потребуватимемо чиєїсь допомоги в молитві. Тож, може, і за нас хтось колись помолиться. Тому не лінуймося приходити до храму Божого і приносити жертву за спасіння душ усопших, щоб великопосні молитви, котрі називаємо сорокаустами, принесли душам у чистилищі найбільшу користь.

А ще – милостиня. Це ж до кожного з нас промовляє Господь: «Блаженні милостиві, бо вони помилувані будуть». А Великий Піст – це час особливої Божої милості, адже кожен з нас в особливий спосіб через покаєння отримує помилування – благодать Божу. Піст – це час застанови над бездонною глибиною Божої любові до нас, грішних людей...

Отож, нехай оцей святий час Великого Посту буде благословенним для кожного з нас, і дай нам, Боже, щасливо зустріти славне і святе Твоє Воскресіння.

«Значення посту полягає не у стриманості від їжі, а в усуненні гріхів. І хто обмежує піст тільки стриманістю в їжі, той, властиво, безчестить його. Ти постиш? Докажи мені це своїми ділами! Якими, скажеш, ділами? Коли побачиш бідного, дай милостиню. Коли маєш ворога, примирися! Коли побачиш свого друга щасливим, не завидуй! Коли побачиш гарну жінку, пройди мимо. Хай постяться не тільки уста, але слух, зір, ноги, руки та всі члени нашого тіла ...

Що за користь, коли ми стримуємося від птиці і риби, а гриземо і з'їдаємо братів?»

(св. Іван Золотоустий)

Головний редактор о. Іван ГАЛІМУРКА

ОФІЦІЙНО

Входимо у Великий піст. А Великий піст – це час призадуми, час переосмислення нашого життя, час внутрішньої поправки і переміни. А переміна потрібна, без винятку, усім нам. Та, на превеликий жаль, змін на краще чомусь не спостерігається. Навпаки – гріх помножується, а людство потрапляє у зневіру. Це можемо спостерігати, зокрема, на прикладі нашого українського народу.

Пошуки засобів до фізичного виживання спустошують душі українців, вносять у наше життя розчарування і відчай. І цей страшний стан цинічно використовують спритні ділки, котрі називають себе цілителями, нетрадиційними лікарями, ясновидцями, знахарями тощо. Такі бездуховні самозванці, прикриваючись купленими ліцензіями і використовуючи духовну й суспільну кризу народу, не лише висмоктують з нещасних людей останні, можливо й позичені, гроші, але й вносять у життя цих обдурених людей хаос та відчуття приреченості. З досвіду душпастирства можемо сміливо заявити, що більшість людей, які відвідували цих шарлатанів, отримують ще поважніші особисті проблеми.

Початком кожного гріха є спокуса. І той, хто спокусою нехтує, не молиться у часі спокуси, обов'язково впаде у гріх. Читаючи Євангеліє від Луки (4, 5–7), можемо визначити три основні види спокуси: спокуса владою, спокуса славою та спокуса багатством, грошима. Відкинувши Божий страх, суспільство прийняло запропоновані спокуси, проте потрапило у страшну кризу. А людина, як суспільна одиниця, не може отямитися від неї, і тому інтенсивно шукає якогось виходу, ідучи за порадою до названих псевдоцілителей.

На жаль, більшість поважних газет (як загальноукраїнських так і львівських) завзято рекламують цих спритників і їх брудний бізнес. А ці люди несуть виключно негатив, котрого на наше життя випало і так аж багато. Згадана реклама не лише активно поширює зло по нашій християнській землі, а й ображає нашу віру і наші християнські почуття. Крім того, реклама їхньої діяльності принижує нашу християнську гідність, адже вона не узгоджується з християнською духовністю і є шкідливою для належного виховання нашої молоді та дітей.

Входячи в час Великого посту, звертаємося до редакторів газет і журналів з проханням застановитися над написаним вище і не брати на себе відповідальності перед Богом за поширення гріха. Не таємниця, що реклама – це серйозний заробіток, але варто пам'ятати, що “не самим лише хлібом житиме людина” (Лк.4,4). Засторогою для всіх нас нехай будуть Господні слова: “Щоб не було в тебе нікого, хто призводив би свого сина чи дочку переходити через вогонь; нікого, хто ворожить, або кидає жеребом, або волхвує, або нашіптує, або викликає духів, або віщує, або розпитує мерців. Бо огидний для Господа кожен, хто це робить...” (Втор. 18, 10-12).

† Ігор

ВЛАДИКА ВАСИЛЬ СЕМЕНЮК ЄПИСКОП-ПОМІЧНИК ТЕРНОПІЛЬСЬКО-ЗБОРІВСЬКИЙ

10 лютого 2004 року Святіший Отець Іван Павло II ухвалив рішення Синоду Єпископів Української Греко-Католицької Церкви і призначив всесвітлішого о. Василя Семенюка, до цього часу протосинкела Тернопільсько-Зборівської єпархії, Єпископом-помічником цієї єпархії, уділяючи йому титулярний престол Кастра Северіана.

Преосвященний Владика Василь Семенюк народився 2 липня 1949 року в с. Дора (біля м. Яремче на Івано-Франківщині) в сім'ї Марії та Петра Семенюків. У роки його дитинства Яремче було своєрідним підпільним центром УГКЦ: там проживало сім священників та десять сестер-монахинь, без-перервно діяв підпільний монастир.

З 1969 по 1974 роки навчався у підпільній духовній семінарії. Паралельно навчався у Хустському лісотехнікумі, працював диспетчером газового управління в м. Яремче. Пізніше доповнив освіту, навчаючись у Люблінському католицькому університеті (Польща). У 1997 році отримав вчений ступінь магістра морального бого-слов'я.

22 грудня 1974 року Владика Володимир Стернюк висвятив його на священника. Відтак запросив отця Василя ще з п'ятьма молодими священниками на продовження духовних студій. Для безпе-

ки місце навчання постійно змінювалося: викладачі приїздили до Дори, вихованці їздили до Івано-Франківська та Львова.

У 1975 році о. Василь був призначений «опікуном» зруйнованої більшовиками Зарваниці (Тернопільщина). У тому ж році з благословення Високопреосвященного Владика Володимира Стернюка став ректором підпільної духовної семінарії.

У 1989 році о. Василя Семенюка та ще одинадцятьох священників скерували на Тернопільщину для легалізації УГКЦ. У 1990 році призначений ректором Тернопільської вищої духовної семінарії імені Патріарха Йосифа Сліпого; у 1993 році — протосинкелом Тернопільської єпархії. З благословення Правлячого Архирея Тернопільської єпархії відбудовує Марійський духовний центр у Зарваниці.

о. Ігор ЯЦІВ,
прес-секретар
Глави УГКЦ

ДЕКРЕТ

Згідно з канонами Кодексу Канонів Східних Церков
всечесніший отець

ІВАН ГАРАТ

сотрудник храму св. Івана Богослова
(с. Зимна Вода, вул. О. Кобилянської, 2)

Сокільницького протопресвітерату, Пустомитівського району)

вдруге завіщується в правах священнодіяти на термін
від 5 лютого 2004 року до 5 травня 2004 року.

Це означає позбавлення права чинити будь-які акти священнодіяства і уділення Святих Таїнств, тобто заборона служити Святу Літургію, уділяти Святи Таїнства: Хрищення, Миропомазання, Покаяння, Вінчання, Оливопомазання, як також виконувати будь-які адміністративні, пастирські і священні функції. У випадку уділення вищезгаданих Святих Таїнств чи будь-якого акту священнодіяства вони не будуть законними, а в разі Сповіді і Вінчання - недійсними для Церкви.

Правовою причиною для цього є наступні факти:

I. Грубе ігнорування наказів Владика Ігоря (Возьняка) в присутності Колегії Єпархіальних Радників про нові призначення.

II. Багатомісячне священнодіяння у подвір'ї будинків № 3-5 по вул. А. Горської у м. Львові, а також після отримання призначення на сотрудника Храму св. Івана Богослова с. Зимна Вода і запевнення з боку свящ. Івана Гарата про припинення несанкціонованого служіння за вищезгаданою адресою, отець уже 2 листопада розпочав без жодного на це благословення служити Богослужіння у залі по вул. Є. Коновальця, 6 у м. Львові, що продовжується до сьогоднішнього дня.

III. Небажання виконувати розпорядження Церковної влади:

1) зігнорування наказу (від 13 серпня 2003 року вих. ЛВ 03/459), котрий був зачитаний свящ. Івану Гарату 20 серпня 2003 р. в присутності трьох працівників Управління Львівської Архиепархії і в якому отцеві заборонялося будь-яке служіння на подвір'ї будинків № 3-5 по вул. А. Горської, як також і в інших місцях, окрім храмів УГКЦ Львівської Архиепархії.

2) зігнорування повторного наказу (від 27 серпня 2003 р. вих. ЛВ 03/493) щодо припинення служіння на подвір'ї будинків № 3-5 по вул. А. Горської.

3) зігнорування догани (від 18 грудня 2003 р. вих. ЛВ 03/798) щодо припинення служіння у залі по вул. Є. Коновальця, 6. Ця догана була зачитана свящ. Івану Гарату в присутності двох працівників Управління Львівської Архиепархії.

Канон 1446: Хто не слухає власного Ієрарха, який законно наказує або забороняє і, після нагадування, упирається в непослуху, повинен бути відповідно покараний як правопорушник.

Канон 1447 §1: Хто розпалює бунт або ненависть проти будь-якого Ієрарха або підбурює підлеглих до непослуху щодо нього, повинен бути відповідно покараний, не виключаючи великої екскомуніки.

Священик Іван Гарат зобов'язаний підкоритися силі даного декрету; в разі його зігнорування проти о. Івана буде розпочато карний процес.

Свящ. Іван Гарат має право подати рекурс до вищої компетентної Церковної влади протягом десяти корисних днів після проголошення декрету.

Декрет вступає в силу з моменту вручення і проголошення.

† ІГОР
Єпископ Помічник Львівський
Протосинкел Львівської Архиепархії
Митр. прот. д-р Михайло Димид
Канцлер Львівської Архиепархії

Дано у Львові
при Архикафедральному Соборі св. Юра
дня 3 лютого 2004 року Божого.

Львів, 9 лютого 2004 року ПОВІДОМЛЕННЯ

З великим болем подаємо до загального відома, що священник Василь Ковпак, дотепер адміністратор церкви Святих Петра і Павла у м. Львові - Рясне, з власної волі перестав належати до Української Греко-Католицької Церкви і до Католицької Церкви взагалі. Незважаючи на його заяви вірності Вселенському Архисереві Папі Римському та Верховному Архiepіскопові УГКЦ, він підпорядкувався неканонічному чужому єпископові Бернардові Фельс, який не підпорядкований Святішому Отцеві та не є в єдності з Католицькою Церквою.

Священникові Василеві Ковпакові та його послідовникам дорога до повернення в УГКЦ завжди відкрита – під умовою відречення від приналежності чужому єпископові.

Усі священнодіяння священника Василя Ковпака та його послідовників неважливі перед нашою та всією Католицькою Церквою.

У Христі Господі †Любомир

«НАРОДЖЕННЯ» СВЯЩЕНИКА

Недільного ранку 25 січня парохіяни церкви Воскресіння Господнього, що наприкінці Городоцької, хлібом-сіллю зустрічали Преосвященного владика Ігоря Возняка, який вперше завітав до них в гості. Архiepірейські відвідини є небуденною подією для будь-якої парохії, тож людей з цієї нагоди зібралось доволі багато. Та не тільки можливість взяти участь в Архiepірейській святій Літургії привабляла до храм у велике число вірних, а й те, що в їхньому храмі мали відбутись ще й священні та дияконські свячення. А це, за словами отця-адміністратора Сергія Швагли, потрійне свято.

Майже три роки після закінчення семінарії очікував отець-диякон Ігор Підківка цього знаменного у своєму житті моменту, коли після Великого входу на св. Літургії отримав повеління скласти перед Архiepіреєм Визнання віри і Присягу вірності. А потім молитва та Архiepірейські руки, покладені на голову кандидата у священство, си-

люю Христа-Бога призвели до того, що потім було названо «народженням священника».

Де шукати підвалини його життєвих принципів, його священничого покликання? Очевидно, що свій відбиток

вик-лади в семінарії – все це, за словами о. Ігоря Підківки, формувало його світогляд і залишилось у його серці. Тепер йому дано право самому навчати і сіяти серед людей Боже слово.

на нього наклала аура Свято-успенської Унівської обители отців Студійського уставу – саме з Унева походять Підківки. Спількування з монахами-студитами (певний час він навіть навчав їх духовного співу), науки отців Йосифа (Міляна) – першого його духовного наставника, та Севастьяна (Дмитруха), повчання о. Богдана Смука – пароха церкви св. Софії, богословські

Бажаємо отцеві Ігорю здоров'я і сил у його душпас-тирській праці на славу Богу та на добро і спасіння усіх нас. Акіос!

Вітаємо також новопоставленого диякона Володимира Притулу і висловлюємо надію, що й він стане достойним служителем Христа-Бога.

Святослав СМУК

РІК УСИЛЬНОЇ МОЛИТВИ

З нагоди 103-ї річниці ініціалізації Митрополита Андрея в Архикатедральному соборі Святого Юра була відслужена Архiepірейська Божественна Літургія, яку у співслужінні з владиками – членами Синоду Єпископів Києво-Галицької Митрополії УГКЦ відслужив Блаженніший Любомир кардинал Гузар. У проповіді Глава УГКЦ звернув увагу присутніх на чотирьох провідників нашої Церкви у минулому столітті – Митрополита Андрея Шептицького, Патріарха Йосифа Сліпого, Патріарха Мирослава Івана Любачівського та Митрополита Володимира Стернюка. Блаженніший Любомир гово-

рив про їхню витри-валість і самопожертву в таких різних часах ХХ століття. «Завдяки їм і тим, хто їх слухав та допомагав, — наголосив Глава УГКЦ, — наша Церква жила і навіть наперекір тогочасним обставинам зростала». Відтак Блаженніший Любомир оголосив, що від сьогодні ціла наша церковна спільнота розпочинає неперервну молитву за прославу Митрополита Андрея та Патріарха Йосифа, яка триватиме протягом року у всіх єпархіях та екзархатах Києво-Галицької Митрополії УГКЦ.

Після завершення Літургії відбулася спільна молитва у Святоюрській крипті, біля

домо-вин Слуги Божого Андрея та Патріарха Йосифа.

З цієї ж нагоди у Львівському драматичному театрі ім. М. Заньковецької відбувся святковий вечір, присвячений початку Року молитви за прославу Слуги Божого Митрополита Андрея Шептицького о та Ісповідника віри Слуги Божого Патріарха Йосифа Сліпого. Зі вступним словом до присутніх звернувся Преосвященний Владика Ігор Возняк, Прото-синкел Львівської Архiepархії. Відтак учасники свята переглянули виставу «Андрей».

о. Ігор ЯЦІВ,
прес-секретар Глави УГКЦ

СЕРПАНТИН НОВИН

Рік ювілеїв для УГКЦ

2004 рік для Української Греко-Католицької Церкви є роком ювілеїв. Окрім 100-ліття від дня смерті матері Митрополита Андрея графині Софії (з роду Фредрів) Шептицької († 17.04.1904), 20-ліття від дня смерті Патріарха Йосифа Сліпого († 7.09.1984), 60-ліття від дня смерті Митрополита Андрея Шептицького († 1.11.1944), УГКЦ вшановує одразу два ювілеї блаженного священномученика Омеляна Ковча (1884-1944): 120-ліття від дня його народження та 60-ліття від дня смерті.

Україна очима волонтера Корпусу Миру

6 лютого в Українському Католицькому Університеті у Львові відбулося відкриття фотовиставки «Україна очима волонтера Корпусу Миру США», під час якої у журналістів з'явилась можливість поставити питання представникам Корпусу Миру. Виставку офіційно відкрив директор Корпусу Миру США в Україні Карл Бек. До експозиції входять 53 фотографії Річарда Крауза – волонтера Корпусу Миру, який впродовж двох років викладав основи бізнесу в Рівному. Його фотографії передають красу України та її народу, розповідають про співпрацю й товариські взаємини між українцями та волонтерами Корпусу Миру.

Затримано унікальну колекцію ікон

Київ. Громадянин США, колишній громадянин України, зробив спробу незаконного вивозу з України 367 стародавніх ікон загальною вагою 740 кілограмів. Вартість деяких з них може скласти до 400 тисяч доларів. Затримка колекції раритетів відбулася в результаті спільної операції Держмитслужби України і СБУ.

Християни усього світу святкуватимуть Великдень 11 квітня

Цього року християни відзначатимуть Великдень в один й той самий день – 11 квітня. Востаннє християнські Великодні збіглися 2001 року. Тоді Папа Римський Іван Павло II запропонував, починаючи з першого року третього тисячоліття, відзначати Великдень одночасно, однак ця ідея не отримала свого розвитку.

Патріарх Варфоломій I проти

надання УГКЦ статусу Патріархату Стамбул. У посланні до Глави Римо-Католицької Церкви, написаному ще 29 листопада 2003 року, і яке лише нещодавно стало відоме для ширшого загалу, Константинопольський Патріарх наголошує, що прийняття Ватиканом рішення надати УГКЦ статус Патріархату може призвести до нових конфліктів між католиками і православними.

Міжконфесійна зустріч молоді у Києві

Київ. 26 січня у лютеранській церкві св. Катерини відбулася спільна молитва за мир та єдність християн, що об'єднала близько 60 осіб з молодіжних спільнот при київських парафіях УПЦ КП, УГКЦ, РКЦ та Німецької Євангелічно-Лютеранської Церкви, в тому числі кількох представників монашеских згромаджень, – повідомила Ольга Романюк із Києва.

Радіо «Воскресіння» відтепер частіше звучатиме на Першому каналі Національного радіо

Львів. До релігійно-просвітницьких радіопередач «Воскресіння», що виходять в ефір на цьому каналі у понеділок та вівторок о 21.30 год. та четвер о 22.30 год., долучилися програми, що транслюватимуться щоп'ятниці о 22.30 год. Окрім проводової радіомережі, ці програми поширюються також ефірними передавачами у діапазонах ультра-коротких (FM), середніх та довгих хвиль.

Відбулося засідання Наради представників християнських Церков України

Київ. 3 лютого в Києві відбулося чергове засідання Наради представників християнських Церков України (НПХЦУ), в якому взяли участь делегати УПЦ КП, УГКЦ, РКЦ, Всеукраїнського союзу Церков ХВЄП, Української Християнської Євангелічної Церкви та Братства незалежних Церков і місій ЄХБ України.

www.ugcc.news.org.ua

ЗВЕРНЕННЯ СИНОДУ ЄПИСКОПІВ

КИЄВО-ГАЛИЦЬКОЇ МИТРОПОЛІЇ УКРАЇНСЬКОЇ ГРЕКО-КАТОЛИЦЬКОЇ ЦЕРКВИ
ДО ВІРНИХ ТА ВСІХ ЛЮДЕЙ ДОБРОЇ ВОЛІ ЩОДО СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНОЇ СИТУАЦІЇ В УКРАЇНІ

*Якщо віддалиш з-поміж себе ярмо,
не будеш підносити пальця й казати
лихого,
і будеш давати голодному хліб свій,
і знедолену душу наситиш, -
тоді то засвітить у темряві світло
твоє...*

Іс. 58,9 -10

Звернутися з цим пастирським листом нас спонукала надія, відновлена в наших душах світлим празником Різдва Христового й духовним Христіянством вчить нас надіятися і сподіватися. Коли надія, зростаючи, стає сильнішою від обставин, тоді в житті людини і народу з'являється перспектива. Можна без перебільшення сказати, що в серцях мільйонів українців усупереч складним обставинам життя саме рік Божий 2004 стає таким роком надії. Пастирі Української Греко-Католицької Церкви звертаються до цього високого почуття й повсякчас сприяють його утвердженню. І оскільки надія українців цього року значною мірою пов'язана з тим, чи вдасться нормалізувати політичне життя в країні, зокрема здійснити невід'ємне право кожного громадянина на вибір Президента, ми зосередимо свою увагу саме на цьому питанні.

Сьогодні в Україні немає людини, яку в той чи інший спосіб не тривожила б соціально-політична ситуація в нашій державі. Церква, не будучи політичною організацією і не ототожнюючи себе з будь-якою політичною групою, блоком чи партією, не може і не має наміру пропонувати конкретні шляхи й механізми, за допомогою яких можна було б вирішити спірні політичні питання, як, наприклад, питання конституційних змін чи президентських виборів. Водночас Церква за своєю природою не може бути байдужою до важливих політичних подій, що торкаються морально-етичних аспектів життя українського суспільства, оскільки вона поряд із державою покликана самим Богом цьому суспільству служити.

З чого випливає така переконаність Церкви? Всевишній - не просто начало і життєдавець світу, людини й суспільства. Він - Бог історії, який постійно і з великою силою промовляв через пророків та історичні події до свого народу. Остаточо, Слово, яке було Богом, стало плоттю (пор. Ів. 1, 14). Через безпосередню зустріч, а то й конфронтацію з людиною, Христос кличе не лише поодиноких осіб, а й цілу людську спільноту до бого-подібного життя. Будучи не від цього світу, Син Божий оселився і діяв серед нас. Це саме Він заповів і нам: бути не від цього світу (пор. Ів. 17, 14), проте діяти в ньому, бути сіллю землі (пор. Мт. 5,13).

Труднощі, які переживає сьогодні Українська держава, мають безпосередній вплив на моральний стан людей. Душпастирський обов'язок Церкви - зробити все від неї залежне, щоб суспільно-політичні процеси відбувалися якнайкраще, якнайчесніше і якнайсправедливіше. Це дасть змогу задовольнити основні потреби кожного громадянина та законні інтереси держави, спираючись на головні пе-

редумови суспільного миру - пошану з боку держави до гідності людини, створеної на образ і подобу Божу (пор. Бут. 1, 26), іпошану з боку громадян до держави, якщо вона дбає про спільне благо.

Нинішні болі українського народу - це болі народження демократичного ладу. Сьогодні передчасно говорити, яких форм набуде майбутній гармонійний устрій країни. Проте саме сьогодні слід закладати тривкі основи його надійного функціонування. Моральне та політичне здоров'я суспільства залежить від стану душі більшості громадян. Найдосконаліші

закони, якнайкраще продумані державно-політичні структури, динамічна економіка не дадуть позитивних результатів, якщо моральний рівень народу низький. Тому Церква зосереджує свою увагу не на скороминущих політичних угодах чи кон'юнктурних домовленостях, а на тих духовних садах, які й визначають, яким курсом піде Україна в найближчі 20-25 років.

Моральний клімат у нашій державі характеризується водночас негативними і позитивними ознаками. З одного боку, турбота і тривога Церкви випливають з усвідомлення того, що моральні підвалини, на які спирається сумління людини, сильно порушені як успадкованою аморальністю попередньої комуністичної системи, так і новонабутими цинічними позиціями наших часів. Гонитва за наживою, збагачення будь-якою ціною призвели до різкого розшарування в суспільстві на багату владну меншість і доведену злиднями до відчаю абсолютну більшість. Унаслідок цього не Конституція, а корупція й віра у всевладність грошей та насильства дедалі більше стають «основним законом» теперішнього способу буття.

Така практика суспільної поведінки і здійснення влади призвела до того, що і рейтинг влади, і рейтинг України, яку влада репрезентує в світі, впали до загрозливо низького рівня. Брак довіри до громадян з боку державних мужів і, як наслідок, брак довіри до держави з боку громадян

збільшують суспільне напруження і зменшують шанси вирішити суперечності цивілізованим шляхом. У результаті шкоди зазнає і людина, яку опановує зневіра та страх, й інститут державної влади, яка відчужується від народу й піддається спокусам авторитаризму.

З іншого боку, слід звернути увагу й на хоч недостатньо усвідомлені, але все ж позитивні тенденції, які дають підставу для надії: українське суспільство в же кільканадцять років живе в умовах духовної та релігійної свободи. Блага вість про Христа, подібно до зерна з

евангельської притчі (пор. Мт. 13, 3-8), засівається в серцях наших співвітчизників. Увійшло в активне суспільне життя нове покоління, яке не знає релігійних переслідувань. Багато зпоміж нас відкрилися назустріч Христу, який визволяє людину; в інших євангельська благовість викликала інтенсивні, хоч часом і доктринально неокреслені духовні пошуки; ще інші шукають підстав для вираження своєї незгоди з цією благовістю. Але всі без винятку люди не могли залишитися такими, якими були десять-п'ятнадцять років тому. Ми почали задумуватися над

сенсом Божого дару життя та свободи - і в цьому кроці зустріч Правди, мо-жливо, й полягає головний плід минулого десятиліття.

Іншою підставою для надії є незаперечний факт: народ швидко вчиться демократії. Згадаймо хоча б останні парламентські вибори, на яких виборці проявили громадянську зрілість і тим самим звели нанівець первинні задуми тих політтехнологів, які недооцінювали здоровий глузд народу. Той факт, що результат виборів внаслідок найрізноманітніших маніпуляцій були радикально спотворені, не лягає безпосередньо на сумління народу. З кожними наступними виборами щораз важче стає маніпулювати думкою людей, зваблювати їх дарунками чи обіцянками. Політична наївність народу відступає в минуле, а її місце займає політичний досвід і розуміння сільного лага. Такий народ ще можна залякати, але вже щораз важче ввести його в оману.

Спираючись на ці позитивні зміни, Українська Греко-Католицька Церква розцінює їх як важливий крок на шляху до духовної і громадянсько-політичної зрілості. Водночас Церква закликає своїх вірних задуматися над тим, до чого в цей історичний час кличе нас Господь.

Підстава нашої надії - в будованні суспільного життя на таких міцних підвалинах, як мораль і закон. Християнська мораль постійно плекає в людині почуття внутрішньої

свободи та відповідальності за прийняті рішення. Згадаймо знаменні слова Апостола Павла: «Христос нас на те визволив, щоб ми були вільні. Тож стійте і під ярмо рабства не подавайтеся знову» (Гал. 5, 1). На таку внутрішню свободу українців і надіється Церква, бо ж саме ця свобода буде запорукою обрання народом правильної перспективи розвитку.

Що стосується закону, то він встановлює межі, якими окреслюється буття народу і держави. Людська спільнота потребує суспільно узгоджених норм поведінки, які не залежать від суб'єктивних бажань чи політичної волі окремих осіб. Таким об'єктивним регулятором є державний закон, сила дії якого полягає в несуперечності з Божим законом. У полі такого закону народ почуває себе захищеним і спокійним. Якщо ж у державі такого закону немає або якщо його пристосовують до мінливих потреб політичного моменту, тоді суспільне життя дестабілізується, а народ постає перед загрозою кризи. Основним законом держави, найбільш захищеним від поспішних змін, є її Конституція. Будь-яка зміна Конституції повинна відбуватися після тривалих випробувань і роздумів. Варто добре задуматися над тим, чи не творять легкі й непродумані зміни враження політичного опортунізму та волюнтаризму. Чи не тривожить вони народ, позбавляючи його впевненості у майбутньому? «Блаженні, хто держиться права, хто чинить правду кожного часу!» - сказано в Псалмі 105 (106). Тримаймося цієї настанови, і тоді на виборах переможе не той чи інший представник, а цілий народ.

Обрання Президента буде залежати не стільки від висунутих кандидатів, скільки від морального стану суспільства. Ми оберемо такого Президента, якими є самі. І тому дуже багато залежить від того, наскільки кожен із нас зважає з аглянути у власне сумління - пройти через покаєння, відректися від зла й обрати добро. Бо насправді «перший тур виборів» відбувається в серці людини. Після цього їй легше буде зробити вибір зовнішній - громадянський і політичний.

Наприклад, якщо ми переконані, що в передвиборчому процесі гроші витрачаються на купівлю голосів, будьмо стійкими у своїх моральних вимогах до кандидатів, і тоді сам принцип купівлі голосу виборця втратить будь-який сенс. Якщо ми відмовимося давати і брати хабарі, тоді об'єктивно прагнути мемо обрати такого кандидата, який сам вільний від цього гріха і зможе, спираючись на нашу волю, викоренити його в суспільстві. Так спільно, у співпраці й суспільному порозумінні між владою і народом, можна буде збудувати Україну наших мрій.

Всі люди насправді з нають, що таке добро. Інакше вони не змогли б аналізувати нинішній стан речей і засуджувати його. Проте важливо не просто знати, що таке добро, а й жити відповідно до нього. Ми не робимо цього, бо ми слабкі. І слабкість наша походить від зневіри. Ми не віримо в те, що життя в Божій Правді і життя в реальному

світі можна якось сумістити. Який же вихід із цього? Для віруючої людини великою підтримкою є усвідомлення того, що Господь завжди з нею. Відчуття самотності йде від невміння побачити Господню присутність у кожному прояві людського життя. Увираження цієї присутності через молитву й Святі Дари дає людині надію, а значить і силу робити в житті те, що йде на благо її душі й цілого суспільства. Для людини невіруючої великою заохотою служить добрий приклад іншої людини. А тому стати таким прикладом, привнести його в нинішню стихію суспільних егоїзмів є важливим обов'язком християнина.

Досі ми не змогли змінити на краще наше життя, тому що не схотіли змінити себе. Навіть сьогодні ми значною мірою покладаємо надії на Президента - нового чи нинішнього, на уряд чи парламент, але не на самих себе. Це «хтось інший», а не ми, має бути чесним і справедливим, відважним і відповідальним. Що стосується наших гріхів, то вони в наших очах не мають впливу на суспільно-політичні процеси. Такий спосіб думання є помилкою, що породжує великі суспільні проблеми, а тому християни повинні щоденно працювати над виправленням цієї помилки. Євангеліє вчить: народ, який пережив метаною (зміну способу мислення), тим самим уже здобув свою долю, бо заклав основи нового життя.

Проте метаною є не лише зміною напряму інтелектуальних пошуків. Вона вимагає радикального Преображення людської душі, її рішучого вибору на користь добра. Часом для здійснення такого Преображення достатньо молитви і потужного волевого зусилля. Проте може статися так, що для цього треба буде спромогтися й на більшу жертву. Не нам визначати, якою може чи має бути ця жертва, - тут таїна, підвладна лише Господньому Провидінню. Важливо бути духовно готовим до такого офірування, бо так склалося в нашому недосконалому світі, що свободу й мирне життя люди здобувають здебільшого жертвою й подвигом. Початком такої плідної жертви, яка укріплює нас, утїшає, дає силу для духовної боротьби й витривалості у час випробувань, нехай буде для нас правдивий піст і подвиг посиленої та постійної молитви. Рік Божий 2004 стане справді роком надії лише тоді, коли ми всі матимемо надію на Бога, яку утвердим в молитвах, пості, дотриманні Божих заповідей і будуванні суспільного життя на міцних підвалинах моралі й справедливого закону.

Пастирі Української Греко-Католицької Церкви звертаються із закликом: український народ, не бійся бути собою! Дорогі брати і сестри у Христі, не бійтеся прислухатися до голосу сумління! Хай з новою силою прозвучить у нинішній час духовна заповідь Володимира Мономаха: «Не дайте сильним погубити людину!» Бадьорімося, вірмо й надіймося, діймо по совісті - і Бог миру буде з нами!

Від імені єпископів
Кієво-Галицької Митрополії
Української Греко-Католицької
Церкви
+ЛЮБОМИР

«СТАРАЙТЕСЬ РОЗПІЗНАТИ ПРАВДИВУ ПОБОЖНІСТЬ!»

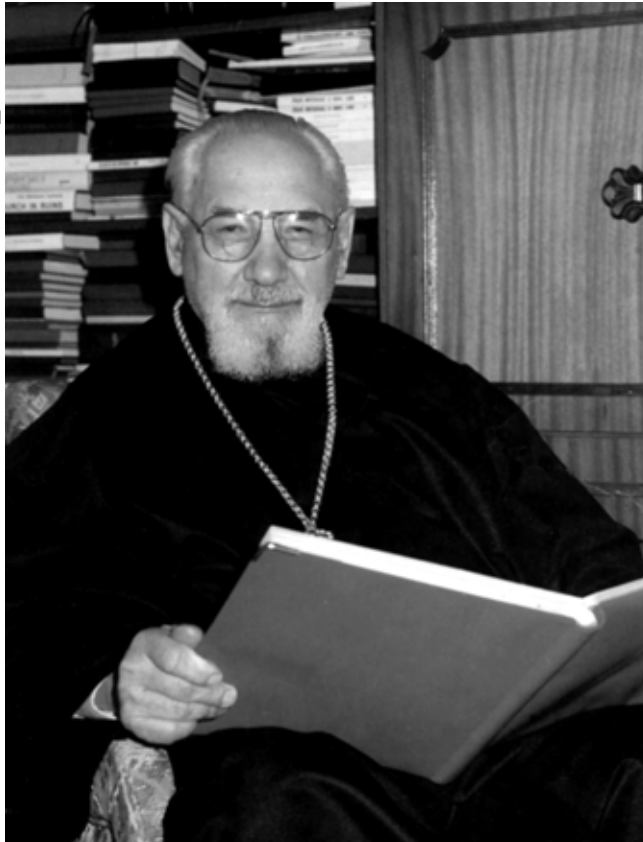
Кожного року 12 лютого, в день свята Трьох Святителів, з букетами квітів приходили до митрополита Володимира Стернюка священники і вірні, щоб привітати його з уродинами. Минуло вже кілька років від тоді, як Господь покликав Свого слугу україний світ, щоб митрополит в Божих обіймах випрошував для нашої Церкви кращої долі. Ми ж молимося за його прославу і, як вияв світлої пам'яті, замість букета квітів подаємо про владика Стернюка оцей спомин.

Якось під час священничих духовних вправ у часах катакомбного служіння нашої Церкви митрополит Володимир Стернюк звернувся до нас, священників Товариства св. апостола Андрея, з такою настановою: «Старайтесь розпізнати правдиву побожність у тих, котрих ви обслуговуєте, як душпастирі: гонителі бо будуть постійно підсилати вам своїх вишколених агентів, аби вивідувати все, чим живе Церква. Мусите бути завжди готовими до зради. І вчіться цієї штуки на похибках ваших наставників, адже і я також - хоч і який був обережний, але таки дався обманути».

Проте митрополит Володимир не був першим, хто попався у хитро сплетені кагебістами сіті. Він же розповів нам про випадок, який трапився з блаженным нині Василем Всеволодом Величковським. Ще перед війноютодішній ігумен отців-редемптористів о. Величковський співчутливо прийняв до жіночого монастиря особу, яку йому було представлено як «дочку розстріляного большевиками московського царя Миколи Романова Тетяну», яка нібито намагалась схватись від переслідувань. Її «легенда» виглядала настільки переконливою, що не було підстав сумніватись у якійсь провокації. І впродовж кількох років ця «царська дочка» виявляла себе справді дуже ревною монахиною. Та справжнє її обличчя показалося лише під час окупації Галичини советами, коли Тетяна виявилась зовсім не дочкою царя Миколи II, а вишколеною агенткою большевицького режиму. Тодішня советська преса аж кишла публікаціями на тему «Лжететяни», закидаючи Церкві факт схильності до співпраці з різно-манітними «ворогами народу». Згодом ця провокація була використана і як одна з підстав для винесення смертного вироку для отця-ігумена Величковського.

Принагідно до цього хочеться навести приклад і з власного життя. Кандидатом до священства ще в далеких 60-х роках прийняв мене той же владика Величковський. Він же забезпечував мене - семінариста підпільної духовної семінарії - і підручниками з богослов'я. Та у 1969 році, що пам'ятний для катакомбної Церкви черговим сплеском репресій, під час обшуку у моєму помешканні гонителі вилучили ці підручники, що були власністю владика. Бажаючи повернути їх, я письмово звернувся у львівську прокуратуру з заявою про незаконність вилучення релігійних книг. Відповідь же була однозначною: «У вас вилучено антирадянську літературу». Тоді владика Величковський порадив мені звернутися до одного довіреного юриста, рекомендовано-

го йому молодою монахиною на ім'я Оля, що замешкувала на одній із бічних вулиць в районі Личаківської. Та Бог, на щастя, якось миловав мене від зустрічі з цим «довірем юристом». А невдовзі саме в помешканні цієї Олі і був заарештований владика Всеволод Величковський. Більше того - в цьому

помешканні владика переховував усі атрибути своєї єпископської гідності (в тому числі й обличення) та деякі церковні документи, тож все це стало речовими доказами у судовому процесі над ним. А через якийсь час, як то ще й досі буває, Олю похоронили за загадкових обставин.

Навчений гірким досвідом свого попередника, митрополит Володимир натомість ніколи (йдеться про часи підпілля) при рукоположеннях у священство не вдягався в єпископські ризи. Тож можна лишень уявити собі здивування й розчарування кагебістів, коли вони, будучи стовідсотково впевненими, що влімають підпільного єпископа «на гарячому», налетіли 9 травня 1986 року на одне з помешкань у Рудному, де того дня мали відбутись свячення восьми кандидатів до священства: «об'єкт» нападу постав перед ними лише у звичайному священничому фелоні. І знову ж таки - малоімовірно, щоб у цьому не обійшлося без зради.

А далі, застерігаючи нас перед кагебістськими пастками, владика митрополит розповів нам про надзвичайно хитро сплановану супроти нього провокацію, до якої гонителі вдалися незадовго до проведення згаданих реколекцій. Було це десь напередодні ювілейної дати відзначення 1000-ліття Хрищення Русі-України. За його словами, протягом багатьох

Митрополит Володимир:

років на Богослуження до нього приходили дві «дуже побожні невісти». Про їх побожність мало свідчити хоча б те, що вони щодня приступали до святого Причастя. І хто зна, скільки б воно ще так тривало, якби не настав «час X». Якось з огляду на необхідність владика виїхав на провінцію за Львів, а разом з ним подались туди вгадані «невісти», що за цей час вже встигли завоювати довір'я у цього провідника катакомбної Церкви. А мета їхньої поїздки за владикою виявилась вже цієї ночі, коли вони в оголеному вигляді увірвались до кімнати, де в ліжку спочивав митрополит, а в цей момент яскраво спалахнули прожектори й застрекотала кінокамера. Ось до якого зухвалого вибрику вдалися гонителі, намагаючись скомпрометувати цього святого мужа!

Потім митрополит розповідав, як його намагались шантажувати цим кіносюжетом: якщо, мовляв, не співпрацюватимеш з нами, то ми цю твою «святість» покажемо цілому світові. Владика ж відповів, що він якраз і хотів би такої демонстрації: тоді б цілий світ дізнався, які цинічні методи застосовує советська репресивна система у намаганні знищити греко-католицьку Церкву. І хоч з дня на день очікувалось, що ця нічна зйомка справді з'явиться в тееєфірі, однак цього з якихось причин не сталося, і ця кінострічка знайшла своє місце десь у кагебістських архівах.

А тоді нею ще намагались скористатись при виховних «беседах» з підпільним духовенством. Якось і мене викликали в апарат уповноваженого у справах релігій при облвиконкомі Ю. Решетила, де чільний чиновник КГБ запропонував переглянути цей кіносюжет, мовлячи: з ким ви зв'язалися, кому ви служите? Подивіться, чим він займається! Однак це не дало бажаного результату - тодішнє духовенство, виплекане митрополитом Стернюком, знало, з ким воно «зв'язалося»...

Та хоч як намагався владика митрополит навчити нас розпізнавати справжню побожність і прихований псевдо-побожністю підступ, але і йому це не завжди вдавалось. На заваді цьому стояли, очевидно, його доброта та любов до ближнього, чим і скористались у період виходу Церкви з підпілля окремі «служителі» РПЦ, які й далі продовжують боротись з УГКЦ - тепер уже із середини Церкви... Але Бог їм Суддя. Запевнив же Христос: «Не кожний, хто до Мене каже: Господи, Господи! - ввійде в Царство Небесне, але той, хто чинить волю Отця Мого, що на небі» (Мт.7, 21). Я ж дякую Богові, що дав мені ласку навчатись, спілкуватись і співпрацювати з такими величними постатями нашої Церкви як блаженний владика Василь Всеволод Величковський та митрополит-ісповідник Володимир Стернюк.

о. Богдан СМУК

ПОСЛАННЯ ЙОГО СВЯТОСТІ ПАПИ ІВАНА ПАВЛА ІІ З НАГОДИ ВСЕСВІТНЬОГО ДНЯ МИРУ 1 СІЧНЯ 2004 РОКУ

Незмінно актуальне завдання: Виховання в душі миру

До вас, Глави Держав, я звертаюся, бо на вас лежить завдання у зміцненні миру! До вас, Юристів, що прокладаєте шляхи до мирних угод, що готуєте конвенції і договори, які зміцнюють міжнародну законність!

До вас, Вихователі молоді, що неустанно займаєтеся на всіх континентах формуванням свідомості на шляхах розуміння і діалогу!

Я звертаюся також до вас, людей, які наражаєтесь на спокусу звернутися до неприйнятної засоби тероризму, таким чином підриваючи в корені цю справу, за яку ви боретесь!

Проникніться всі смиренним закликом Переємника Апостола Петра: сьогодні, на початку нового 2004 року, мир залишається можливим. А якщо мир можливий, то він також обов'язковий!

Конкретне започаткування

1. Моє перше Послання з нагоди Всесвітнього Дня миру, яке вийшло у світ на початку січня 1979 року, було присвячене крилатим словам: "Щоб досягнути миру, треба виховувати в душі миру".

Це Новорічне Послання знаходиться в руслі, яке проклав блаженній пам'яті Папа Павло VI, що побажав 1 січня кожного року відзначати всесвітній День молитви за Мир. Мені пам'ятаються слова покійного Папи, які він виголосив в навечер'я Нового 1968 року: "Нам хотілось би, щоб на початку кожного року відзначався цей День, як побажання і обітниця, що служать матеріалом і описом життєвого шляху людства в часі, щоб розвитком майбутньої історії керував мир з його справедливою і благодіющею рівновагою".

Як продовження вираженого моїм вельмишановним попередником на Катедрі Апостола Петра побажання, щорічно я бажав підтримувати цю благородну традицію, присвячуючи перший день громадянського календаря на роздуми і молитву за мир у цілому світі.

За ці двадцять п'ять років Понтифікату, які дарував мені Господь, я не переставав підіймати свій голос в Церкві і в світі, запрошуючи вірних і всіх людей доброї волі приєднатися до справи миру, аби співдіяти досягненню цього першочергового блага, забезпечивши таким чином світові кращі часи в умовах безхмарного спільного життя і взаємної поваги.

І в цьому році я відчуваю необхідність закликати людей на всіх континентах відзначити новий Всесвітній День Миру. Сьогодні, як ніколи, людству знову потрібно знайти шлях згоди, підірваний проявами егоїзму й ненависті, прагненням влади і бажанням пімсти.

Наука про мир

2. Одинадцять попередніх Послань до світу Папи Павла VI поступово визначили координати шляху, який слід пройти, щоб досягти ідеалу миру. Крок за кроком цей великий Папа розкривав різноманітні глави цієї справжньої "науки про мир". Корисно буде згадати теми Послань, залишених нам Папою Монтіні з нагоди Дня Миру. Кожна з них і по сьогоднішній день зберігає свою актуальність. Більше того, в умовах трагічних війн, які на світанку Третього тисячоліття продовжують обабрювати кров'ю різні закутки світу, а перш за все – на Близькому Сході, ці документи в деяких місцях набирають значення пророчих попереджень.

Буквар миру

3. Зі своєї сторони, я протягом цих двадцяти п'яти років свого Понтифікату старався просунути по шляху, який почали мої високодостойні попередники. На світанку кожного нового року я закликав людей доброї волі замислитися над

(Продовження на стор. 7)

Найбільшою спасенною подією у нашому житті є св. Сповідь. Від малих літ наші родичі, а разом з ними – і Свята Церква, привчають нас до цієї великої потреби освячення. Та, на жаль, не всі однаково сприймаємо ми цю науку, не всі однаково трактуємо св. Сповідь, не всі однаково оцінюємо її вартість. Дехто, засмакувавши цієї благодаті, якнайчастіше намагається сповідатися; інші ж, знову, до кінця свого життя залишаються до Сповіді байдужими. І це – на превеликий жаль.

Водночас хочеться відзначити, що Сповідь завжди асоціюється із Священством, адже вони невіддільні одне від іншого, як тіло і душа. Ось для того, аби ми могли дещо по-іншому поглянути на св. Тайну Сповіді і св. Тайну Священства, пропонуємо нашим читачам матеріали, котрі допоможуть належно підготувати і відбутися великою сповіддю, котра є особливим джерелом благодаті Божої. А вона, як відомо, є кінцевою для спасіння нашої душі!

ДЖЕРЕЛО БОЖОЇ БЛАГОДАТІ

Якщо б у цій хвилі хтось запитав нас, що являє собою сповідь і для чого вона потрібна, чи зможемо ми без підготовки в ідповіді на ці питання? Можливо, що так, а можливо, що й ні. А тепер, почавши читати нашу газету, на хвилю застанівся: коли ми востаннє сповідалися? Чи добре висповідалися? А, крім всього іншого, задумаймося: чи вміємо ми добре сповідатися? І якщо постав у наших серцях якийсь сумнів – читаймо далі.

Тож що це є сповідь? Сповідь – це одна з семи св. Тайн, що є необхідною для спасіння нашої душі. Цю св. Тайну встановив Сам Ісус Христос, коли по Своїм воскресінні мовив до апостолів: "Прийміть Духа Святого! Кому гріхи відпустите – відпустяться їм, кому затримаєте – затримуються" (Ів. 20, 23). Тобто цими словами Господь дав апостолам (а через них – і їх наступникам) владу відпускати гріхи. З іншого ж боку – зобов'язав вірних, аби ті, якщо бажають отримати відпущення гріхів, визнавали їх в присутності священика.

Багато хто з християн, прочитавши в молитовнику чи в катехизмі настанову, що кожного року у великодньому часі мусимо сповідатися, уважає це нормою, і зважаючи на неї, іде таки перед Великоднем до сповіді. Та мусимо знати, що така "норма" є великою нашою помилкою. Справа полягає лише у тому, що якби хтось із нас без поважної причини (приміром, із байдужості чи з лінивства), опустив великодню сповідь, то тяжко згрішив би. Але це зовсім не означає, що ми маємо сповідатися лише один раз у році – Свята Церква заохочує нас до сповіді якнайчастіше. Тобто як тільки би ми допустились якогось тяжкого гріха, то вже при найближчій нагоді мали би посповідатися, аби, отримавши відпущення гріхів, наново повернути собі Божу благодать, котра, як відомо, є кінцевою для нашого спасіння.

Також дуже часто люди вважають, що ідуть сповідатися до священика. А це також є поважною помилкою: священик є лише інструментом в руках Божих. Іншими словами, аби відбулася сповідь, Господь використовує для цього Свого священика. Тож, приступаючи до св. Сповіді,

мусимо усвідомлювати, що священик не сповідає каяника, а сам каяник повинен сповідатися, пам'ятаючи, що у св. Тайні Священства є присутній Сам Христос, і саме Він слухає нашої сповіді в ушах

Худ. Рембрандт ван Рейн. Повернення блудного сина (1669 р.)

священика. Він же устами й рукою священика чинить і розрішення. Ось як повчає нас щодо цього св. Августин: "Якщо б в одній сповідальниці сидів Ісус Христос, а в другій – свяще ник, то жоден із них не відпустив би більше гріхів, ніж другий". Саме нерозуміння цього спонукує деякого із каяників до того, що вони затають у сповіді деякі гріхи – чи то зі страху, чи з сорому. Звичайно, священика дуже просто обдурити. Але пам'ятаймо, що сповідаємося ми перед Богом, а Бога ніколи не зможемо обманути.

Якою ж є злоба затаєного гріха? Через затаєний гріх сповідь стає святотатською, себто вже лише сама така сповідь є смертним гріхом. Крім того, всі добрі вчинки, вчинені нами в стані такого гріха, втрачають свою вартість. Затаєний гріх навстіж розкриває нашу душу, і диявол дуже легко може її опанувати. Тоді людина стає навіженою, або, як ми кажемо, біснуватою. Через затаєний гріх всі наступні сповіді також будуть неважними – аж до тих пір, поки ми у добрій сповіді не визнаємо затаєного гріха. Лише після цього доступно відпущення згаданого та інших визнаних у цій сповіді гріхів.

Що ж є необхідним, щоб ми могли добре ви сповідатися? Для цього мусимо виконати п'ять умов. Насамперед до сповіді необхідно старанно підготуватися. Мусимо собі добре пригадати наші гріхи від останньої сповіді і їх кількість – бодай приблизно. При потребі можна записати їх собі на картці паперу. По-друге, всі пригадані гріхи мусимо на сповіді визнати, не скриваючи, ані не затаючи жодного з них. Буває, що часто говори мо про гріхи сумнівними фразами: може, робив, може, казав, може, гнівався... Та про гріх слід говорити конкретно – який гріх стався і скільки разів. Бо коли кажемо, що "може, згрішив", то не маємо повної певності, був гріх чи ні. А якщо немає конкретно визнаного гріха – немає і повної сповіді. По-третє, мусимо жалкувати за те, що ми нагрішили. Чому мусимо жалкувати? Та тому, що всі добра, котрі оде ржуємо впродовж цілого нашого життя, отримуємо ми з Божої милості, а водночас тяжко ображаємо Господа Бога – наше найбільше і найвище добро – такими мерзенними гріхами. Саме тому нам має бути дуже прикро з цього, що ми ображаємо Бога, як наше найвище добро. По-четверте, мусимо обіцяти поправитися, тобто стати кращими, не грішити. Та часто, пообіцявши поправитись, нічого для цього не робимо. А щоби поправитись із гріха, маємо молитися за власну поправу, адже без Божої помічі самі ми не в змозі поправитись. І, накінець, маємо належно відбутися покуту, тобто понести те мінімальне покарання за наші гріхи, яке накладає на нас сповідник. Зазвичай це буває зобов'язання відмовити якусь певну кількість певних молитов. Буває, що ми не знаємо чогось із того, що задає нам для покути сповідник. Тому не стидаймося йому сказати про це: він дасть іншу покуту, яку знаємо. Але покуту маємо належно виконати.

Цінуймо цей великий дар спасіння – святу Сповідь. Не цураймося її, не біймося її, але радше шукаймо за нею. Бо Сповідь – це Божа благодать, це – Боже змилювання, це – життя вічне.

о. Іван ГАЛІМУРКА

ЦІНУЙМО СВЯТУ ТАЙНУ ПОКАЯННЯ

Іван Христитель, прийшовши на Йордан, розпочав свою проповідь словами: «Покайтеся, бо наблизилось Царство Небесне» (Мт. 3, 2). Відтоді минуло багато часу, але той заклик актуальний і сьогодні. Більше того – таким він буде завжди, адже стосується нашого внутрішнього оновлення. Покаяння ж зовнішнє, фарисейське, без внутрішньої зміни є оманливим й фальшивим. А найкращою нагодою до покаяння є св. Тайна Сповіді.

Сповідь це – джерело всіх ласк. Вона не тільки звільняє нас від гріхів, але й подає особливі дари, котрими є мир душі, спокій сумління, радість серця тощо. Сповідь скріплює нашу віру, привертає благодать Божу, помножує її в нашій душі. Важливою справою доброї сповіді є не лише щире визнання гріхів, але, головне, правдивий жаль за гріхи та сильна постановка поправи. Святі Отці Церкви повчають, що від сповіді залежить поправа життя, прощення гріхів, добра смерть, спасення душі, милосердний суд і щаслива вічність.

Пригадую собі душпастирську працю в Україні ще від 1975 року, від часу мого рукоположення блаженної пам'яті митрополитом Володимиром Стернюком. Хочеться зауважити, що при обслуговуванні парохій – чи то в часи переслідування, чи після 1991 року, тобто вже у вільній Церкві – жодного разу не доводилось пригадувати вірним, щоб часто приступали до сповіді або жертвували на Службу Божу: вірні і так, без

нагадування, свято знали свій обов'язок. Інша річ, що наголошувалось, хто установивсім святих Тайн і які великі користі вони приносять для душі і тіла. Кожної неділі і свята, де б не відправлялась св. Літургія, завжди стояла черга до сповіді, і ми, священики, намагались обслужити усіх, хто цього бажав. Так і тепер, приїжджаючи в Україну, також доводиться брати участь в різних відправах і допомагати душпастирям сповідати вірних, які очікують у великих чергах. Не говоримо вже за відпустові місця, як-от Зарваниця чи Унів, де тисячі вірних прагнуть прийняти Тайну Покаяння, хоч часом навіть при наявності багатьох священиків буває фізично тяжко задовольнити усіх.

Вже вісім років, як я служу за кордоном, у Великобританії, і прикрим є визнати те, що чимало з тих вірних, яких я тепер обслуговую, ще ніколи не приступали до святої Сповіді – хоч декотрі часто приступають до святого Причастя. Навіть на якійсь великій святочній відправі, де зі всіх регіонів збираються вірні, годі, на жаль, побачити, щоб хто бажав приступити до святої Сповіді – хоч, знову ж таки, багато людей причащається. І ті нечисленні вірні, які проживають в малих містах, також рідко користаються зі святих Тайн, а часом навіть не бажають, щоб душпастир відвідав їх бодай один раз у році. І подібне явище спостерігається не тільки тут, у Великобританії, а й у всьому західному світі. Якось у 1990 році мені довелося побувати

в Канаді, і про себе я відзначив, що й там мало хто з вірних сповідався; зате до св. Причастя приступала чи не ціла церква. Якось в Америці, в одній римо-католицькій парохії, серед парохіян було розіслано анкету, де, серед інших, було й таке запитання: «Як часто відвідуєте ви святу Сповідь?» Відповідь була така: 56% не сповідаються ніколи; 41% – час від часу і тільки 3% – часто. Водночас хочеться відзначити, що в неділю на Службі Божій 95% присутніх приступають до святого Причастя.

Святий апостол Іван мовить: «Коли ми говоримо, що гріха не маємо, то ми самих себе обманюємо, і правди в нас немає» (І в. 1, 8). А церковний письменник Тертуліян (III ст.) порівнює християнина, який не хоче сповідатися, до тяжко хворого, що задля встиду не хоче виявити лікареві своєї рани. Ми ж знаємо з Правд Віри, що Божа благодать до спасіння є конечною потребою. І краще св. Тайна Сповіді привертає до нас цю спасенну силу. А св. Августин говорить: «Боже, Ти створив нас без нас, але нас без нас спасти не зможеш». Як бачимо, наше спасіння – в наших руках. Тому не хутімо долею нашої душі і примирімося з Богом у св. Тайні Сповіді. Тим більше, що Сам Христос закликає кожного з нас: «Прийдіть до Мене всі, втомлені і обтяжені, і Я облегу вас» (Мт. 11, 28).

о. Іван БІЛИК, ЧНІ
Лондон

ПЕРЕДСМЕРТНА СПОВІДЬ

До польової лікарні на фронті привезли багатьох поранених, серед яких був і один молодий воїн. Ще вчора він насміхався з віри в Бога, але тепер, перед обличчям вічності, він споважнів, затремтів над долею в ласної душі. Давно вже був він на сповіді, адже не думав ще умирати. Але тут смерть вже явно заглядає в очі; виглядає, що потрібно прощатися з життям.

– Сестро, я бажав би священика... – попросив він. Санітарка ж відповіла:

– Всі священики – на фронті. Може, ввечері надійдуть...

Зажурився поранений: чи дочекає, доки вони вернуть? Сестра милосердя нахилалась над умираючим і почала розбуджувати в ньому жаль за сподіяні гріхи. Але тут сусід, чуючи їхню розмову, мовить:

– Сестро, там, в глибині намета, лежить священик. Він поранений в груди, з перебитими ногами. Ми разом впали, разом дотикались. Він дав мені розрешення, – поранений ледь піднявся і показав скаліченою рукою в той бік, де мав знаходитися священик. Сестра вмить опинилася біля пораненого священика, що лежав, непритомний від ран. Він ще не помер, але смерть

близько – навіть лікар говорив, що смерть уже недалеко. Зникає остання надія... Але ж там чекає поміччю вмираючий! Невже не одержить її? І сестра – з надією на Божу поміч – нахилилась над непритомним священиком й потиху кличе:

– Прошу отця...

Очі вмираючого привідкрилися, і вона продовжила:

– Там нещасний конаючий просить розрешення...

– Занесіть мене... – ледь чуто прошепотів священик.

Чотири санітари легенько піднесли ноші і занесли до того, що просив сповіді. Зблизили голову до голови. Священик знову відкрив очі і, споглядаючи на пораненого товариша, мовив ледь голошніше:

– Зближися, мій товаришу. Спішімося, бо час наглиць...

Всі віддалилися. Почалася сповідь. Обидва поспішають, бо над обома – смерть витає. На блідих лицах пламеніє невидимий вогонь. Вкінці – розрешення. Священик напружує всі сили. Рештка життя, яка ще залишилась, впливає з глибини душі – хотів би випростувати руку для благословення для повного відпущення гріхів. Та сили вже немає...

– Піднесіть мені руку... – ледь чуто попросив. На ношах піднеслись поранені, щоб краще побачити сцену, якої ніколи ще не оглядали. Санітари вклякли, перейняті величчю Божого діла. Всі поглядають на цих двох конаючих, душі яких – поміж небом і землею. Сестра бере руку священика і простягає над конаючим воїном. Священик же потихеньку промовляє молитву розрешення, а далі вже – останнім шепотом:

– Розрешаю тебе від гріхів твоїх... в ім'я Отця і Сина і Святого Духа...

Настала тиша. Сестра споглядає на обох, і крізь застелу сліз їй видається, що вони – щораз блідіші. Чекає ще кілька секунд, а потім, відчуваючи, як рама тяжє, а тіло холодіє, усвідомлює, що все закінчене – і життя, і діло найвищої посвяти. Два мертві тіла, злиті в одне, звисають клячучій жінці кінець двох існувань. Отак в одній хвилі віддають духа як священик, так і той, якого він врятував для вічності...

Десь далеко чути постріли та гуркіт гармат, а обидва воїни відходять разом у вічність на приказ Господа.

о. Степан ПОТІЧНИЙ,
(Додаток до «Сівача»
№ 7\20)

(Продовження, початок стор. 6)

різними сторонами нормального спільного існування у світлі розуму і віри.

Так з'явилося у стислому вигляді вчення про мир, майже що буквар з цієї надважливої теми. Цей словник легко засвоюється тими, у кого лежить до цього душа, і в цей же час він винятково потрібен кожному, хто дорожить долею людства.

Численні аспекти миру вже були описані докладно. Тепер залишається діяти, щоб ідеал мирного співжиття з його чіткими вимогами оволодіти свідомістю окремих людей і народів. Ми, християни, відчуваємо це завдання виховання самих себе та інших в душі миру, як характерну особливість нашої релігії. Для християнина проголошувати мир означає проголошувати Ісуса Христа, Котрий є «мир наш» (Єф. 2, 14), означає проголошувати Його Благу Новину, Котра є «благовіщення миру» (Єф. 6, 15), означає закликати всіх до блаженства бути «миротворцями» (пор. Мт. 5, 9).

Виховання в душі миру

4. В Посланні з нагоди Всесвітнього Дня Миру від 1 січня 1979 року я вже звертався з цим закликом: «Щоб досягти миру, потрібно виховувати в душі миру». Сьогодні цей заклик невідкладний як ніколи, оскільки з огляду на обтяжуючі людство трагедії людям властиво стало перебувати під впливом фаталізму, немовби мир став уже недосажним ідеалом.

Церква ж, навпаки, завжди твердила і твердить дуже просту аксіому: мир можливий. Більше цього, Церква не перестає повторювати: мир обов'язковий. Він повинен будуватися на чотирьох стовпах, вказаних Блаженным Папою Іваном XXIII в Енцикліці *Pacem in Terris*, а саме: на істині, справедливості, любові і свободі. Тому на всіх миролюбних людях лежить обов'язок виховувати молоді покоління в душі цих ідеалів, щоб приготувати кращі часи для всього людства.

Виховання в душі законності

5. До завдання виховання в душі миру приєднується з особливою невідкладністю необхідність сприяти окремих людей і народів у русло поваги до міжнародного порядку і виконання зобов'язань, які прийняла Влада, що представляє їх законним чином. Мир і міжнародне право тісно пов'язані між собою: право сприяє миру.

Вже на світанку цивілізації сформовані людські групи старались укладати між собою угоди та домовленості, які виключали зловживання силою і дозволяли знайти мирні розв'язання суперечностей, які час від часу виникали. Таким чином, паралельно з правовою системою окремих народів, поступово сформувався другий комплекс норм, який отримав назву *jus gentium* (право народів). З часом воно розповсюдилось і конкретизувалося в світлі історичних подій в житті різних народів.

Цей процес отримав більше прискорення з повстанням сучасних держав. Починаючи з XVI століття, юристи, філософи і богослови займалися розробкою різних глав міжнародного права, виходячи з основоположних постулатів природного права. На цьому шляху все чіткіше вимальовувалась форма всезагальних принципів, які випереджували та перевищували внутрішнє право Держав, котрі включають єдність і загальне покликання людської сім'ї.

Серед них, без сумніву, є принцип, згідно з яким, *pacta sunt servanda* – підписані з власної волі угоди повинні виконуватися. Це – основа і необхідна передумова для всіх відносин між відповідальними сторонами, які уклали угоду. Їх порушення може призвести тільки до ситуації незаконності, з наслідками тертя і протиріччя, яка обов'язково викличе стійкі негативні наслідки. До цього основоположного правила слід звертатися особливо в моменти, коли відчувається бажання звернутися швидше до права сили, аніж до сили права.

Одним з таких моментів, без сумніву, була трагедія, яку пережило людство під час Другої світової війни: ніколи раніше людині не доводилось стикатися з такою безоднею насилля, руйнації та смерті.

(Закінчення у наступному числі «Мети»)

ДЕНЬ ОСТАНЬОГО І СТРАШНОГО СУДУ

(Вільний переспів Євангельського читання м'ясопусної неділі)

Пречудовий палац на високій скалі
Крізь віки красувався над морем бен-
тежним.
Наче втілена гордість людська на землі,
Що ситила захчанки великі й малі
На безпеки і лінощів соннім крилі,
Що безжурно приспало, приспало
святе й обережне.

Навіть мудра порада і досвід Знавця
Не зродили в господаря й нотки три-
воги.
Вірив: вічна й всесильна споруда оця –
Що там море і час проти гордої змоги.

І пропав у безодні в ніч бурі страшну –
Розкололася скеля, і з гордим палацом
їх поглинуло море... Прокиньмося зі
сну
І погляньмо на неба красу осяйну,
На т вердиню Господню – без меж
глибину,
Що єдина панує над світом і часом.

Лиш вона в силі слави тріумфом зійде,
Коли волею Господа встануть померлі.
Їх Христос до нового життя приведе.
Пам'ятаймо: лиш так в день цей суд-
ний буде,
І роздумаймо: хто з чим на Суд той
прийде?
Де опинимось ми за діянь наших
перли?

Тож як прийде Син Божий у славі Своєї
(Й святі а нгели з Ним), н а престол
слави сяде.
І збере всі народи на суд Свій страш-
ний,
Щоб пізнали тут присуд за правду і
зраду.

Мов овець та баранів розділить усіх:
Справа ставить овечок, а зліва – ба-
ранів...
Скаже праведним радість найвищу з
усіх:
«Царство Боже для вас, ви усі – там
жадані.

Бо як Я був голодний, і спраглий, й
бездомний –
Ви дали мені їжу, питво... Власний дім
Ви відкрили для Мене, і дух ваш не-
втомний
Був відрадом завше в нещасті моїм». Справедливі скажуть: «О Господи
милий!
Та чи ж бачили ми ці нещастя Твої?!»

Відповість їм Господь: «Всі дари ваші
щирі
Пізнавали в житті менші брата Мої...
Тим, хто зліва, Він скаже: «Навіки про-
кляті!
Де диявола ангели в вічнім вогні,
Разом з ними ви будете там пробувати.
Бо як був Я голодний, ви дали Мені?»

Коли спраглий Я був, ви Мене напоїли?
Як бездомний Я був, п рийняли ви
Мене?
Коли був Я нагий, чи ж Мене ви оділи?
Чи в темницю до Мене зайшло хоч
одне?»

Тоді скажуть вони: «Ми ж не бачили
й разу
Тебе, Господи, в скрутї, то як помогти
Могли ми Тобі?» Їм Господь так від-
каже:
«Якщо це не пізнали найменші брати,
Не пізнав це і Я, бо їх біль і розпуку
Разом з ними Я мусів до краю нести!»

І підуть всі неправедні в вічну муку,
А всі праведні – в Вічне Життя. – До
Мети.

Іван ЧУПАШКО,
м. Львів

Вітаємо ювілярів

У лютому святкують ювілей:

- 65-річчя священства – о. Богдан Сенета – (26 лютого)
- 15-річчя священства – о. Мирослав Пришула – (26 лютого)
- 10 річчя священства – о. Василь Ковальчук – (15 лютого)
- 45-річчя уродин – о. Василь Козаневіч – (14 лютого)
- 35-річчя уродин – о. Василь Милькус – (13 лютого)

ЖАРТИ ЖАРТАМИ...

Тактовна

- Ти вже забула, що при вінчанні присягнула мене у всьому слухати?
- обурився чоловік.
- А що, я мала зачати сваритися вже в церкві?

Побожний

- Хвалиться сусідка сусідці:
- О, мій чоловік дуже побожний.
- Ще такого не було, щоб мене в не-
ділю бив.

Помста

- Чоловіче, а хто тобі так очі по-
підбивав?
- Бачиш, я вчора стрів свого
приятеля, який вернув з пошлюбної
подорожі.
- Що тут спільного?
- Бо я намовив його до того по-
дружжя.

Під пантофлем

- Ти маєш жінку і сам собі гудзи-
ки пришиваєш?
- Ніколи в світі! Це плащ не мій,
а жінчин.

Жіночі хитроці

- Жінка, що хоче мати нового
капелюха, до чоловіка:
- Мій коханий, ти вже мене
тепер не любиш... Я знаю...
- Що з тобою? Чому?
- Бо певно... Як ти можеш
мене любити в такому старім ка-
пелюсі?

Не мучився

- А давно помер ваш муж?
- За два дні по шлюбі.
- Ну, то бодай довго не му-
чився.

Непорозуміння

- Ти взяв жінку з любові?
- Ні, з Винник.

На що скаржиться

- Чув я, що ваша жінка щось
нездужає. На що жаліється?
- На мене.

По забаві

- І що ти сказав вчора жінці,
як вернувся о шостій рано?
- Я нічого не говорив – тільки
вона.

РАДІО «ВОСКРЕСІННЯ»

Слухайте щодня

Понеділок УР-1	21.30
Радіо «Довіра»	23.00
Вівторок УР-1	21.30
Радіо «Довіра»	23.00
Середа Львівське радіо	18.40
Радіо «Довіра»	23.00
Четвер УР-1	22.30
Радіо «Довіра»	23.00
П'ятниця УР-1	22.30
Радіо «Довіра»	23.00
Субота Львівське радіо	17.45
Радіо «Довіра»	22.00
Неділя Львівське радіо	8.10
Радіо «Довіра»	23.00

Відвідайте нашу web-сторінку: www.rr.lviv.ua

8. Хто перейняв керівництво сектою свідків Єгови по смерті Ратерфорда?

– Після смерті Ратерфорда 13 січня 1942 року керівником свідків Єгови було одностайно обрано Натана Гомера Кнорра. Він розгорнув широку навчально-пропагандистську діяльність. У 1943 році для навчання місіонерів-проповідників було засновано Вищу Школу Проповідників, яка отримала назву «Біблійна Школа Вартової Башти – Гілкад».

9. Чи має Кнорр якісь написані твори чи книжки?

– На це питання годі конкретно відповісти, бо після смерті Ратерфорда всі публікації почали виходити анонімно. Якщо подивитися на статті у брошурах свідків Єгови, то навіть сьогодні жодна із них не є конкретно авторизована.

10. Що ще можна віднести до заслуг Кнорра?

– Думається що найбільшою «заслугою» є те, що за керівництва Кнорра було публічно оголошено, що в 1975 році настане Армагедон, тобто відбудеться остання боротьба Бога з цим світом, і в цій боротьбі Бог переможе всі панівні класи цього світу. Свідки Єгови також переконували, що в цій боротьбі загинуть всі, окрім самих свідків Єгови. Як бачимо, що живемо, і, Богу дякувати, вже у 2004 році, а Армагедону як не було, так і нема. Явна брехня.

11. Хто далі керував свідками Єгови?

– Президент свідків Єгови Кнорр помер 8 травня 1977 року і по його смерті керівництво сектою перейняв Фредерік Віллі Франз, який був при керівництві близько 15 років. Наступним президентом секти було обрано Мільтона Геншеля.

12. Куди сходяться свідки Єгови на свої зібрання?

На відміну від християн, свідки Єгови не будують храмів Божих, а споруджують свої, так звані «помісні зали царства свідків Єгови». У цих залах відбуваються не богослужіння, а збори, які проходять за однаковими сценаріями, затвердженими корпорацією із Брукліна (США). Теми проповідей, назви пісень та порядок їх виконання так само затверджуються бруклінською корпорацією. Таким чином свідки Єгови чинять не Божу волю, а волю безбожної корпорації.

Над випуском працювали:

головний редактор о. Іван ГАЛІМУРКА,
заступник редактора: В'ячеслав ЧИЖЕВСЬКИЙ,
літературний редактор: Святослав СМУК,
технічний редактор: Василь УРБАНОВИЧ.

Відгуки та пропозиції надсилати на адресу:

79016, площа Кропивницького, 1,
церква свв. Ольги і Єлизавети.
тел. (0322) 233-40-73;
e-mail: meta_ugcc@ukr.net

Редакція залишає за собою право скорочувати і редагувати матеріали. За достовірність фактів відповідає автор.
При передруку посилання на газету «МЕТА» обов'язкове.
Матеріали не рецензуються і не повертаються.
Друк: Друкарня газети «Армія України»
Тираж: 5.000 Замовл.